

บทบาทพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีที่มีความตายเกิดขึ้น : ศึกษาระณีความตายที่ได้ไม่ได้เกิดจากเจ้าพนักงาน

ลำดวน เพ็ชรสีเขียว*
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉริยา ชูตินันท์**

บทคัดย่อ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกลไกหนึ่งในการควบคุมสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อย โดยมีกระบวนการสอบสวนอันเป็นจุดเริ่มต้นของการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชน ให้ได้รับความเป็นธรรม ภายใต้กรอบของกฎหมาย ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดการสอบสวนที่ถูกต้อง ชัดเจน ไม่เกิดความล่าช้า และมีความเป็นธรรม เมื่อการกระทำ ความผิดอาญาอันส่งผลให้เกิดการสูญเสียต่อชีวิต การสอบสวนคดีที่มีความตายเกิดขึ้น ที่ความตายนั้นไม่ได้เกิดจากเจ้าพนักงาน พบว่ายังขาดการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจการสอบสวนของพนักงานสอบสวนจากหน่วยงานอื่น ปล่อยให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนได้เองเพียงลำพัง จนกระทั่งการสอบสวนนั้นเสร็จสิ้นลง อันเป็นเหตุให้กระบวนการสอบสวนเกิดความผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือเกิดความบกพร่องขึ้นได้

การค้นหาคำความจริงโดยการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ทำให้ขั้นตอนการสอบสวนเป็นขั้นตอนที่สำคัญ มีผลกระทบต่อผู้ต้องหา และต่อผู้เสียหาย หากไม่สามารถทราบหรือจับตัวผู้กระทำความผิดได้อันเกิดจากการขาดการตรวจสอบถ่วงดุลการรวบรวมพยานหลักฐานในขั้นต้นในการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวนอย่างแท้จริงยังไม่เกิดขึ้นในชั้นสอบสวน ส่งผลให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยในการใช้อำนาจรัฐขั้นต้นที่ไม่สามารถเป็นหลักประกันในการอำนวยความยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนเพื่อนำไปสู่ความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม

1. บทนำ

จากการศึกษากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย มีอำนาจสอบสวน และอำนาจในการฟ้องคดี ทั้งสองอำนาจได้ถูกแบ่งแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด ขั้นตอนในการสอบสวนฟ้องร้องของประเทศไทยที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้ คือพนักงานอัยการมีอำนาจเพียงรับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนที่ทำการสอบสวนเสร็จแล้ว หากพนักงานอัยการเห็นว่าพยาน

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

** ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

หลักฐานที่ทำการสอบสวนมานั้นยังไม่เพียงพอ พยานหลักฐานอ่อนเกินไป ยังไม่ได้ข้อเท็จจริงครบถ้วน พนักงานอัยการจะสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 โดยสั่งให้พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้ต้องหา พยาน หรือพยานหลักฐานอื่นเพิ่มเติม เท่านั้น แต่โดยมากการใช้อำนาจตามบทกฎหมายดังกล่าวของพนักงานอัยการก็จวน หรือใกล้ครบกำหนดระยะเวลาที่ต้องฟ้องแล้ว ซึ่งอาจสอบสวนเพิ่มเติมได้ไม่ทัน หรือไม่ทำการสอบสวนเพิ่มเติมเลย ทำให้พนักงานอัยการต้องตัดสินใจสั่งฟ้องไปตามพยานหลักฐานเดิมที่ได้มาอย่างไม่สมบูรณ์ไม่ครบถ้วน ทำให้เกิดปัญหาต่อการฟ้องคดี เพราะคดีบางเรื่องร้ายแรง มีอัตราโทษสูง สะเทือนขวัญ และกระทบต่อความรู้สึกของประชาชน พนักงานอัยการควรจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการค้นหาความจริง และกลั่นกรองพยานหลักฐานร่วมกับพนักงานสอบสวน เพื่อให้เข้าใจข้อเท็จจริงต่างๆ ของคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชัดเจนละเอียดรอบครอบ ทะลุปรุโปร่ง ก่อนนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเพื่อนำไปพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่อไป

เนื่องจากรัฐมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องคอยดูแลปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลทุกคน ให้มีความปลอดภัยในทรัพย์สิน เสรีภาพ ร่างกาย และที่สำคัญคือชีวิต เพราะชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนหวงแหน ฉะนั้นกรณีที่มีความตายโดยผิดธรรมชาติ เช่น ฆ่าตัวตาย , ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้าย ตายโดยอุบัติเหตุ ตายโดยไม่ทราบสาเหตุ และรวมถึงการกระทำให้ตาย อย่างอื่นที่กฎหมายไม่ได้จำกัดวิธีการกระทำ (อัจฉริยา ชูตินันท์, 2545 : 361) จะกระทำโดยวิธีใดก็ได้ ที่ส่งผลให้เกิดขึ้นกับประชาชน เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องคอยควบคุมอาชญากรรมและคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของคนในสังคม รับผิดชอบชีวิตของบุคคลเมื่อมีความตายเกิดขึ้นจากการกระทำความผิด การค้นหาความจริงเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมโดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ได้รับจากพยานหลักฐานทั้งหลายในคดี เพื่อป้องกันมิให้พนักงานสอบสวนใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่มีขอบเพื่อให้การดำเนินคดีของรัฐบรรลุวัตถุประสงค์ ด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

จากการเพิกเฉยไม่เร่งปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีผลบังคับใช้ได้จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้พนักงานอัยการมีอำนาจเข้าไปร่วมสอบสวนในกรณีคดีที่มีความตายเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดอาญาทั่วไป

ดังนั้น จึงเห็นควรที่จะทำการศึกษาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องบทบาทพนักงานอัยการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสอบสวนคดีที่มีความตายเกิดขึ้น จำเป็นต้องทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไม่ว่าจะอยู่ในฐานะจำเลย หรือผู้เสียหาย ให้ได้รับความเป็นธรรมทุกฝ่าย เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนในอันที่จะได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรม และเพื่อการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยให้มีประสิทธิภาพ

2. แนวความคิด เกี่ยวกับหลักการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐ และบทบาทของพนักงานอัยการในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้น

2.1 หลักการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจรัฐ

2.1.1 หลักการตรวจสอบถ่วงดุล (Check and Balance)

การตรวจสอบถ่วงดุลในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Check and Balance ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

การตรวจสอบถ่วงดุล จึงหมายถึง การที่องค์กรหนึ่งมีหน้าที่ ความรับผิดชอบในการตรวจสอบการใช้อำนาจหรือการกระทำของอีกองค์กรหนึ่ง และยังรวมถึงอำนาจในการยับยั้งหรือถ่วงดุลการใช้อำนาจของอีกองค์กรหนึ่งด้วย (สมยศ เชื้อไทย และวรพจน์ วิศรุตพิชญ์, 44-45)

2.1.2 หลักประกันในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

การให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลขั้นพื้นฐานที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้หลักนิติธรรม ซึ่งหมายถึงการปกครองโดยกฎหมายหรือการปกครองที่กฎหมายเป็นใหญ่ รัฐจึงต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเช่นกันจึงมีหน้าที่ที่จะต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมาย มิให้ถูกล่วงละเมิดโดยบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือโดยบุคคล หรือโดยองค์กรของรัฐเอง กระบวนการยุติธรรมอันเป็นกลไกหลักในการบังคับใช้กฎหมายจึงมีหน้าที่โดยตรงในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และในการดำเนินภารกิจนี้จึงต้องเริ่มต้นจากการที่กระบวนการยุติธรรมต้องไม่เป็นกระบวนการที่ไปคุกคามหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนเสียเอง นอกจากนี้ด้วยเหตุที่การดำเนินภารกิจเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอาจมีความจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการที่กระทบต่อสิทธิของหลายฝ่าย ทั้งผู้ต้องหา จำเลย พยาน ผู้เสียหาย กระบวนการยุติธรรมที่ดีจึงต้องสร้างหลักประกันที่เหมาะสมในการคุ้มครองสิทธิบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมิให้ถูกล่วงละเมิดโดยคำนึงถึงความสมดุลของหลักการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) กับหลักนิติธรรม (Due Process) (กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์, 2544 : 17)

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบการตาย

ในนานาอารยประเทศต่างยอมรับในคุณค่าชีวิตมนุษย์ (a high value on human life) ด้วยเหตุนี้ หากมีการประทุษร้ายต่อชีวิตของบุคคลใดขึ้น จึงต้องมีการตรวจสอบเพื่อให้ได้ความว่าความตายนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ใครเป็นผู้ประทุษร้าย ทั้งนี้ประโยชน์ที่ได้จากการตรวจสอบความตาย นอกจากจะเป็นการพิสูจน์ความรับผิดชอบทางอาญาแล้ว ยังจะนำไปสู่การแสวงหาวิธีการป้องกันภัยอันตรายที่เกิดขึ้นโดยสาเหตุเดียวกันนั้นได้ในอนาคต รวมถึงการกำหนดสิทธิของประชาชนในการเข้าร่วมตรวจสอบการตายนั้นด้วย (public accountability) เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แต่อย่างไรก็ตามการกระทำดังกล่าวต้องไม่เป็นการรบกวนสิทธิเสรีภาพของบุคคลจนเกินความจำเป็น และระมัดระวังไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นโดยมีวิวัฒนาการในการตรวจสอบการตาย ดังนี้

2.1.4 ระบบการตรวจสอบการตาย

- 1) การตรวจสอบการตายระบบศาล (Court system)
- 2) การตรวจสอบการตายระบบแพทย์สอบสวน (Medical examiner system)
- 3) การตรวจสอบการตายระบบตำรวจ (Police system)
- 4) การตรวจสอบการตายระบบโปรคิวเรเตอร์ฟิสคัล (Procurator Fiscal system)

การตรวจสอบการตายระบบผสม (Mixed system) (สนธิฯ โจมกัน 2553,น.18.)

2.2 การตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมในทางอาญา

การใช้อำนาจขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รัฐจะต้องกำหนดมาตรการ วิธีการหรือหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อให้เกิดความโปร่งใส (Transparency) นำไปสู่การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (Accountability) ประกอบกับการกำหนดมาตรการหรือกลไกต่าง ๆ ในการตรวจสอบและถ่วงดุลโดยองค์กรภายนอก หรือโดยองค์กรภายในก็ได้ เมื่อนั้นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักนิติรัฐได้

2.2.1 การตรวจสอบถ่วงดุลโดยองค์กรภายในและองค์กรภายนอก

การตรวจสอบถ่วงดุลโดยองค์กรภายใน หมายถึง กระบวนการตรวจสอบที่ดำเนินการโดยองค์กรนั่นเอง โดยยังไม่ต้องมีองค์กรภายนอกอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง

หลักการตรวจสอบจากองค์กรภายนอก เป็นการตรวจสอบจากองค์กรต่างหน่วยงานที่เป็นอิสระจากองค์กรอื่นอย่างเป็นทางการทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นเอกเทศมากขึ้น (ชาญชัย แสวงศักดิ์, 2540 : 14-16)

2.3 การตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นเจ้าพนักงาน

2.3.1 ชั้นการสอบสวน

ในคดีที่มีความตายเกิดขึ้นทั่วไป พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ สอบสวน และลงความเห็นในสำนวนชันสูตรพลิกศพและสำนวนการสอบสวน หากญาติผู้ตายเกิดความสงสัยในสาเหตุการตายหรือตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการตายก็สามารถฟ้องคดีอาญาได้เอง ซึ่งก็ถือเป็นข้อดีในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการคานอำนาจรัฐ (ชาติ ชัยเดชสุริยะ และณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์, 2541 : 65) เป็นการตรวจสอบถ่วงดุลการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวน แต่ก็เป็นการยากที่จะสามารถบรรลุผลได้เนื่องจากการเข้าถึงพยานหลักฐานของประชาชนในหน่วยงานราชการมีข้อจำกัดมากมาย รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินการด้วย หากในชั้นการสอบสวนเปิดโอกาสให้พนักงานอัยการเข้ามามีอำนาจสอบสวนหรือร่วมสอบสวนข้อจำกัดเหล่านี้ก็ไม่นับอุปสรรคต่อการเข้าถึงพยานหลักฐานและการต่อสู้คดีของประชาชนแต่ประการใด

2.3.2 หลักเกณฑ์และขั้นตอนการสอบสวนคดีที่มีความตายเกิดขึ้นของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ

การตรวจสอบถ่วงดุล (Check & Balance) การดำเนินคดีของพนักงานอัยการนั้นพอจะพิจารณาได้จากการใช้ดุลพินิจในการดำเนินคดีของพนักงานอัยการ หลังจากการสรุปสำนวนคดี และเสนอความเห็นของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบต่อพนักงานอัยการซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่วินิจฉัยการฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีจากสำนวนที่ตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนส่งมา (แสง บุญเฉลิมวิภาส, 2551 : 52)

ในคดีฆาตกรรมที่นอกจากกฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 150 วรรคสาม พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการชั้นสูตรพลิกศพ เริ่มการสอบสวนกำหนดประเด็นและแนวทางในการสอบสวน โดยพนักงานอัยการไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องรู้เห็นการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน แม้แต่น้อย ต้องรองจนกว่าพนักงานสอบสวนดำเนินการจนเสร็จสิ้น แล้วส่งสำนวนพร้อมความเห็นจากการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานมาให้พนักงานอัยการส่งต่อไป หากพนักงานอัยการเห็นว่าพยานหลักฐานยังไม่เพียงพอที่ส่งต่อไปได้พนักงานอัยการอาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม โดยที่พนักงานอัยการมีความมุ่งหมายที่จะเข้าไปควบคุมการสอบสวนของพนักงานสอบสวน แต่ในทางปฏิบัติแล้วพนักงานอัยการให้ความสำคัญกับการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมน้อยมาก (คณิต ฅ นคร, 2549 : 474)

3. บทบาทและอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นในต่างประเทศ

3.1 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในคดีที่มีความตายเกิดขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศและประเทศไทย

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้วประเทศฝรั่งเศสมีลักษณะการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ เช่นเดียวกันกับประเทศไทยส่วนประเทศอังกฤษแตกต่างออกไปโดยมีลักษณะการดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน ซึ่งในประเทศฝรั่งเศสถือโดยเคร่งครัดว่าการดำเนินคดีอาญาเป็นเรื่องของรัฐ ผู้เสียหายจึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาเลย มีเพียงอำนาจฟ้องคดีอาญาสินไหม (action civile) (คณิต ฅ นคร, 2549 : 61) ซึ่งคล้ายกับคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาของประเทศไทย นอกจากนี้ยังพบว่าหลักการฟ้องคดีอาญาของฝรั่งเศสกับของประเทศไทย ใช้หลักการเดียวกัน คือ หลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจ และยังสามารถสรุปต่อไปได้ว่ากระบวนการยุติธรรมในประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศสมีการกำหนดกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลโดยองค์กรภายนอกเพื่อควบคุมการใช้อำนาจของตำรวจ

การดำเนินคดีอาญาในประเทศอังกฤษในปัจจุบันเทียบได้กับการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทย (คณิต ฅ นคร, 2544 : 50-51) นับตั้งแต่เริ่มสืบสวนสอบสวนค้นคว้าหาพยานหลักฐานนำผู้กระทำความผิดมาไต่สวน ก็อยู่ในหน้าที่ของตำรวจจัดการแทบทั้งสิ้น ส่วนการ

ฟ้องร้องประเทศไทยจะมีพนักงานอัยการทำหน้าที่นั้น ซึ่งในประเทศอังกฤษไม่มีพนักงานอัยการ มีเพียง DPP เท่านั้นที่ทำหน้าที่คล้ายพนักงานอัยการของไทย คือไม่มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีอาญาโดยตรง จะเกี่ยวข้องก็แต่เฉพาะคดีอาญาที่กฎหมายบัญญัติให้ตำรวจต้องรายงานให้ DPP ทราบเช่นกรณีคดีความผิดฐานเปิดเผยความลับของทางราชการและความผิดฐานปลอมแปลงเงินตรา อย่างกรณีของไทยที่อัยการมีอำนาจเข้าไปสอบสวนก็อย่างเช่น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 20, ความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ 2556 เป็นต้น

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทและอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีที่มีความตายเกิดขึ้นของประเทศไทยและต่างประเทศ

4.1 วิเคราะห์ปัญหาและข้อบกพร่องเกี่ยวกับอำนาจในการสอบสวนและการดำเนินคดีที่มีความตายเกิดขึ้นกรณีความตายที่ไม่ได้เกิดจากเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยได้แบ่งแยกหน้าที่การสอบสวนไว้อย่างชัดเจน อำนาจหน้าที่ของตำรวจเริ่มจากการที่ทราบว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น หรือมีการร้องทุกข์กล่าวโทษ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่เริ่มคดีโดยการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ สรุปลำนวนการสอบสวน และความเห็นในทางคดีเสนอต่อพนักงานอัยการเพื่อสั่งคดีจนนำไปสู่การฟ้องร้องคดีต่อศาลและยังห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นมาก่อน

อย่างไรก็ดีคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาพนักงานอัยการในประเทศไทยไม่อาจเข้าไปมีอำนาจตรวจสอบถ่วงดุลบทบาทในการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในฐานะที่เป็น “ประธานในคดี” (คณิต ญ นคร, 2544 : 5)

สำหรับในอดีตที่ผ่านมาได้มีการสลับสับเปลี่ยนอำนาจสอบสวนระหว่างตำรวจกับพนักงานฝ่ายปกครองตลอดมา กล่าวคือ ช่วงระหว่าง พ.ศ.2478 ถึง พ.ศ.2481 อำนาจสอบสวนอยู่กับนายอำเภอฝ่ายเดียว ช่วงระยะเวลา พ.ศ.2482 ถึง พ.ศ.2487 อำนาจสอบสวนถูกโอนมาอยู่กับตำรวจฝ่ายเดียว พ.ศ.2488 อำนาจสอบสวนอยู่กับตำรวจและนายอำเภอโดยมีนายอำเภอเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน ช่วงระยะเวลา พ.ศ.2489 ถึง พ.ศ.2502 อำนาจสอบสวนกลับมาอยู่กับนายอำเภอโดยนายอำเภอมีอำนาจแต่งตั้งให้ตำรวจทำการสอบสวน ช่วงระหว่าง พ.ศ.2503 ถึง พ.ศ.2506 อำนาจสอบสวนอยู่กับตำรวจและนายอำเภอ (ฝ่ายจังหวัด) อีกครั้งหนึ่งแต่บัดนั้นมาตำรวจมีอำนาจสอบสวนเพียงฝ่ายเดียว (อมร จันทรสมบูรณ์, 2516 : 621)

ต่อมาในสมัย ร.ศ.116(พ.ศ.2440) มาตรา 47 ข้อ 1 กำหนดให้กรมการอำเภอมีหน้าที่ในการชันสูตรบาดแผล เมื่อพรรคพวกของผู้ตายขอให้ชันสูตรพลิกศพ

กระทั่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับแรก มีผลใช้บังคับ ได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติชั้นสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2457 มาตรา 3 ที่บัญญัติให้มีการชันสูตรพลิกศพได้ 3 กรณี และบัญญัติบุคคลผู้ทำการชันสูตรพลิกศพไว้ใน มาตรา 7 ไว้ 3 คนตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2

จึงเห็นได้ว่าในช่วงเวลานี้ เป็นการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอย่างเต็มที่ แม้ว่าแพทย์ประจำตำบลเข้าร่วมด้วยก็ตาม แต่แพทย์ประจำตำบลก็มีใช้แพทย์และแพทย์ประจำตำบลก็พึงมีปรากฏขึ้นตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ซึ่งประกาศใช้ในปีเดียวกันกับพระราชบัญญัติชั้นสูตรพลิกศพนั่นเอง

แรกเริ่มที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2478 บทบัญญัติว่าด้วยเรื่องการชันสูตรพลิกศพได้ถูกบัญญัติไว้เป็นส่วนหนึ่งของภาคการสอบสวนในมาตรา 148 – 156 จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 70 ปีแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติเรื่อยมา

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2478 ได้บัญญัติว่าด้วยเรื่องการชันสูตรพลิกศพไว้เป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน โดยกำหนดการชันสูตรพลิกศพทั่วไป หมายถึง การตรวจร่างกายของผู้ตายเพื่อให้ทราบสาเหตุการตายที่แท้จริง นอกจากนั้นยังหมายถึงการตรวจดูร่างกายเพื่อให้ทราบว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน ตายเมื่อไหร่ ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวหาใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้กระทำผิดเท่าที่จะทราบได้ อันถือเป็นวัตถุประสงค์ของการชันสูตรพลิกศพและเป็นจุดเริ่มต้นของการสืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดต่อไปนั่นเอง ได้มีการแบ่งการชันสูตรพลิกศพ ออกเป็น 2 กรณี คือ การชันสูตรพลิกศพสามัญ และการชันสูตรพลิกศพวิสามัญ

ถึงแม้ว่าที่ผ่านมาจะได้มีความพยายามในการแก้ไขกฎหมายเพื่อสลัดสับเปลี่ยนอำนาจการสืบสวนสอบสวนให้สามารถอำนวยความสะดวกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นก็ตามแต่ก็มีปัญหาและข้อบกพร่องหลายประการที่ทำให้การปฏิบัติไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าวได้กล่าวในหัวข้อถัดไป

สำหรับอำนาจในการพิจารณาสั่งฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการในประเทศไทยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143

ปัจจุบันได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับบทบาท อำนาจหน้าที่ ของพนักงานอัยการโดยกำหนดบทบัญญัติเพิ่มบทบาทให้พนักงานอัยการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมสอบสวนดังนี้

การเข้าร่วมสอบสวนของพนักงานอัยการในคดีที่มีความตายเกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ไพรัช โตสวัสดิ์ , 2547 : 20)

อำนาจพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีชั้นสูตรพลิกศพเมื่อมีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 155/1 โดยทั้งนี้ เหตุผลในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงก็เนื่องจากการทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นในการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างที่อยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ รวมทั้งคดีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้อันตรายแก่เจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ เป็นคดีที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างสำคัญ สมควรให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนทำการชันสูตรพลิกศพและสอบสวนคดีดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการค้นหาความจริงจากการตายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและในขณะเดียวกันก็เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนด้วย

การเข้าร่วมสอบสวนของพนักงานอัยการในคดีความผิดอาญาทั่วไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบทบาทของพนักงานอัยการในการเข้าร่วมสอบสวนในคดีอาญาที่ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 20 ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ยังได้ให้อำนาจพนักงานอัยการหรืออัยการทหารร่วมสอบสวน ให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐาน ตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อช่วยดำเนินการสืบสวนสอบสวน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะพิเศษให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งในด้านความสะดวกรวดเร็ว และความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงตลอดจนพยานหลักฐานล่าสุดได้มีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ โดยให้เปิดสำนักงานการสอบสวนโดยให้รับผิดชอบการสอบสวน การร่วมสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามพระราชบัญญัติอื่น ๆ

ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ยังได้ให้อำนาจพนักงานอัยการหรืออัยการทหารร่วมสอบสวน ให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐาน ตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อช่วยดำเนินการสืบสวนสอบสวน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะพิเศษให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งในด้านความสะดวกรวดเร็ว และความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงตลอดจนพยานหลักฐานล่าสุดได้มีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ โดยให้เปิดสำนักงานการสอบสวนโดยให้รับผิดชอบการสอบสวน การร่วมสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามพระราชบัญญัติอื่น ๆ

4.2 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีที่มีความตายเกิดขึ้นในคดีอาญากรณีความตายที่ไม่ได้เกิดจากเจ้าพนักงาน

ความสำคัญของการสอบสวนที่จะต้องดำเนินควบคู่กันไปกับการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของแต่ละฝ่าย เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในคดีที่มีความตายเกิดขึ้นในกรณีที่มีความตายไม่ได้เกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานนั้น ถ้าปรากฏว่าการสอบสวน และการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อนำบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้อยู่ในอำนาจของรัฐนั้นจำเป็นต้องใช้ความรอบครอบ ตรวจสอบ จากทุกองค์กร ทุกขั้นตอน เพื่อป้องกันความผิดพลาดอันอาจเกิดขึ้นและกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน อันมีพื้นฐานมาจากความจริงที่ว่าบุคคลเกิดมาพร้อมกับศักดิ์ศรีและสิทธิในความเป็นมนุษย์อันมีอาจ ถูกกลั่นแกล้งได้และย่อมมีความชอบธรรมในสิทธิที่จะดำรงชีวิตและดำรงอยู่ในสังคมอย่างเสมอภาคและมีศักดิ์ศรี ดังนั้น การปฏิบัติภารกิจของพนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลย่อมต้องกระทำด้วยความตระหนักในคุณค่าของศักดิ์และสิทธิในชีวิตในความเป็นมนุษย์ด้วยความเข้าใจว่าศักดิ์และสิทธิในความเป็นมนุษย์นี้เองเป็นรากฐานแห่งปรัชญาที่กำหนดเนื้อหาและทิศทางอันพึงประสงค์ของกระบวนการยุติธรรม

การที่พนักงานอัยการเปรียบเสมือนนายของแผ่นดิน มีหน้าที่ต่อการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรมให้เกิดประโยชน์มีผลสัมฤทธิ์ถึงความถูกต้องของขั้นตอนการพิจารณาคดี ก่อนนำตัวผู้กระทำความผิดส่งฟ้องต่อศาล การใช้เพียงแค่ดุลพินิจจากการรับสำนวนมาจากพนักงานสอบสวนแล้วสรุปว่าผู้กระทำความผิดในคดีที่มีความตายเกิดขึ้นควรถูกฟ้อง เพื่อจะมาพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาว่าจริงหรือไม่ในชั้นศาล จึงเป็นสิ่งที่ต้องทบทวนถึงขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาและบทบาทหน้าที่ของพนักงานอัยการเสียใหม่ควรคำนึงถึงความยุติธรรมและการคุ้มครองสิทธิของประชาชนเป็นที่ตั้ง

ดังนั้น การที่จะให้อำนาจพนักงานอัยการในการเป็นพนักงานสอบสวน หรือร่วมกับพนักงานสอบสวนในคดีที่มีความตายเกิดขึ้นนั้น จึงเป็นการพัฒนากฎหมายไปอีกก้าวหนึ่งที่จะได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการให้มาเป็นพนักงานสอบสวน หรือร่วมกับพนักงานสอบสวนในการสืบสวน สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน จนถึงขั้นตอนการสรุปสำนวนคดีให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น มิใช่ต่างคนต่างทำงาน เพื่อที่พนักงานอัยการจะได้เข้าไปช่วยพนักงานสอบสวนในการวิเคราะห์และค้นหาพยานหลักฐานในคดีที่มีความสำคัญต่อชีวิต ที่มีลักษณะของการกระทำที่อุกอาจ ยุ่งยากต่อการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการค้นหาความจริงมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการลบภาพความไม่เป็นเอกภาพขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่แต่ละหน่วยงานต่างคนต่างทำงานแสดงให้เห็นว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญายังล้มเหลว ขาดความร่วมมือที่ชัดเจน และต่างทำงานในหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกัน เพื่อหน่วยงานของตนเอง มิใช่เพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนหรือรัฐ เป็นหลักการที่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการต่างคนต่างทำงาน โดยไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอันอาจมีผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทและอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในการสอบสวนในคดีที่มีความตายเกิดขึ้นในประเทศไทยและในต่างประเทศ

ระบบกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยมีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนออกจากอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ ในขณะที่ระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่ในโลกจะถือว่า การสอบสวนกับการฟ้องร้องคดีเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินไปทิศทางเดียวกัน ดังนั้น พนักงานอัยการ ในประเทศเหล่านั้นจึงเป็นผู้รับผิดชอบกำกับดูแลการสอบสวนตั้งแต่ได้รับแจ้งว่ามีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น อีกทั้งยังมีอำนาจสอบสวนด้วยตนเองได้ด้วยและสุดท้ายแล้วก็ได้เป็นผู้ใช้ดุลพินิจว่าจะฟ้องร้องคดีได้หรือไม่อย่างไร

แต่ประเทศส่วนใหญ่ที่ให้อำนาจพนักงานอัยการในการสอบสวนหรือกำกับดูแลการสอบสวน และยังสามารถมอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีแทนได้นั้น มีลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในแนวดิ่ง (Vertical relation) ซึ่งพบในระบบการดำเนินคดีอาญาในประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) ได้แก่ประเทศฝรั่งเศส เยอรมนี และเบลเยียม เป็นต้น

ประเทศในกลุ่มคอมมอนลอว์ (Common Law) พนักงานอัยการมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องเป็นส่วนมาก โดยเฉพาะบทบาทของพนักงานอัยการในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดการตายผิดธรรมชาติที่ต้องมีการสอบสวนเพื่อหาสาเหตุการตาย หากแพทย์สอบสวนสงสัยหรือพบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม แพทย์สอบสวนจะแจ้งไปยังพนักงานอัยการเขตซึ่งมีหน้าที่ไต่สวนคดีอาญาชั้นแรกให้ทราบเพื่อดำเนินการสืบสวนต่อไป

ประเทศในกลุ่มซีวิลลอว์ (Civil Law) อย่างกรณีประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เป็นประเทศที่มีระบบกฎหมายที่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพการดำเนินคดีอาญาในชั้นสอบสวนฟ้องร้อง เป็นกระบวนการดำเนินคดีอาญากระบวนการเดียว พนักงานอัยการประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จะไม่สั่งฟ้องผู้ต้องหาจนกว่าจะมีหลักฐานชี้ชัดว่ากระทำความผิดจริง อัยการสูงสุดของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบคดีอาญา ทุกประเภทตั้งแต่ชั้นสอบสวนฟ้องร้องและบังคับคดี

ดังนั้น จึงเห็นว่าประเทศไทยควรมีการกำหนดอำนาจของพนักงานอัยการให้มีบทบาทในการสอบสวนอย่างชัดเจนเหมือนกับประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จะทำให้การดำเนินคดีอาญาทั่วไปและที่สำคัญคือคดีที่มีความตายเกิดขึ้นสามารถสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานและพิจารณาคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนทั่วไปได้อย่างเสมอภาค อย่างแท้จริง หากมีการกำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนคดีได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะคดีที่มีความตายเกิดขึ้นทันทีที่มีความสงสัยหรือปรากฏแน่ชัดว่าการตายมีความยุ่งยากซับซ้อนหรือเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลต่าง ๆ เช่น คดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป การ

ตายที่เกิดจากการกระทำที่โหดเหี้ยมทารุณ การตายที่ประชาชนสนใจและควรได้รับความกระจ่าง โดยเร็ว พนักงานอัยการควรจะเป็นองค์กรแรกที่จะต้องเข้าไปมีบทบาทในการเข้าร่วมสอบสวน หรือควบคุมการสอบสวน ตลอดจนให้คำแนะนำตรวจสอบพยานหลักฐานต่าง ๆ ตั้งแต่โอกาสแรกเท่าที่กระทำได้ เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ประชาชนว่าการสอบสวนการตายเหล่านี้จะเป็นไปอย่างละเอียดรอบคอบ และจะไม่เสียหายไปโดยมีพนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของการสอบสวนอันเป็นไปตามหลักการสากล

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 การเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจากเดิม มาตรา 143 ให้มี ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143/1 โดยให้มีข้อความดังต่อไปนี้

จำเป็นต้องมีการเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143/1 โดยกำหนดว่า “การสอบสวนในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้น ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนสอบสวน

การทำสำนวนสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบโดยพนักงานอัยการอาจให้คำแนะนำ ตรวจสอบพยานหลักฐาน ถามปากคำ หรือสั่งให้ถามปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตั้งแต่เริ่มการทำสำนวนสอบสวน นับแต่โอกาสแรกเท่าที่จะพึงกระทำได้

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควรไม่อาจรอพนักงานอัยการเข้าร่วม ในการทำสำนวนสอบสวนให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนต่อไปได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอพนักงานอัยการไว้ในสำนวน และถือว่าเป็นการทำสำนวนสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย

5.2 จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแนวทางในประเด็นเรื่องอำนาจของพนักงานอัยการตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2547 ข้อ 69 เดิม (การสอบสวนเพิ่มเติมก่อนมีความเห็นหรือคำสั่ง) “ก่อนมีความเห็นหรือคำสั่ง ให้พนักงานอัยการพิจารณาพยานหลักฐานในคดีให้ได้ความแน่ชัดเสียก่อนว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดหรือไม่ หากยังไม่มีแน่ชัดก็ให้สั่งสอบสวนเพิ่มเติม หรือสั่งให้ส่งพยานมาเพื่อซักถามตามรูปคดี

ในคดีที่แม้จะมีคำรับสารภาพของผู้ต้องหาอยู่แล้วก็ตาม ก็ควรพิจารณาพยานหลักฐานให้แน่ชัดเสียก่อนตามนัยแห่งวรรคหนึ่ง”

โดยวางข้อกำหนดให้สอดคล้องกับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143/1 ตามที่ได้เสนอดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานอัยการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่อง การสอบสวนคดีที่มีความตายเกิดขึ้น เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการจะได้มีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับรองรับไว้ตลอดจนให้เกิดความเป็นธรรมแก่จำเลยหรือผู้ต้องหาควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยเพิ่มเติมระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2547 ข้อ 69 /1 โดยให้มีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 69 /1 “เมื่อพนักงานอัยการได้รับแจ้งจากพนักงานสอบสวนให้เข้าร่วมการสอบสวนในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้น

ให้พนักงานอัยการเข้าร่วมในการสอบสวน กับพนักงานสอบสวนตั้งแต่ชั้นเริ่มต้นการสอบสวน

5.3 จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแนวทางในประเด็นเรื่องอำนาจของพนักงานสอบสวนตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ข้อ 290 โดยวางข้อกำหนดให้สอดคล้องกับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143/1 ตามที่ได้เสนอตั้งกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่ในเรื่อง การสอบสวนคดีที่มีความตายเกิดขึ้น เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจะได้มีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับรองรับไว้ตลอดจนให้เกิดความเป็นธรรมแก่จำเลยหรือผู้ต้องหาควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

จำเป็นต้องแก้ไขระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ข้อ 290 เมื่อพนักงานสอบสวนพบการตายเกิดขึ้นให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนสอบสวน

การทำสำนวนสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบโดยพนักงาน อัยการอาจให้คำแนะนำ ตรวจสอบพยานหลักฐาน ถามปากคำ หรือสั่งให้ถามปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตั้งแต่เริ่มการทำสำนวนสอบสวน นับแต่โอกาสแรกเท่าที่จะพึงกระทำได้

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควรไม่อาจรอพนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวนให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนต่อไปได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอพนักงานอัยการไว้ในสำนวน และถือว่าเป็นการทำสำนวนสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- คณิต ฒ นคร. (2549). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา* (พิมพ์ครั้งที่ ..) กรุงเทพฯ : วิญญูชน
- _____. (2553). *กระบวนการยุติธรรมกับสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- _____. (2551). *ภูมิธรรมและบทบาทพนักงานอัยการ*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2551). *การตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา*. กรุงเทพฯ : จีระชัยการพิมพ์.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2555). *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับอ้างอิง* (พิมพ์ครั้งที่ 13 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

อมร จันทรสมบูรณ์. (2516). *อำนาจสืบสวน สอบสวน ฟ้องร้อง ในกระบวนการยุติธรรมทาง
อาญาของไทย*. กรุงเทพฯ : จีระวิชาการพิมพ์.

อัจฉริยา ชูตินันท์ . (2545). *กฎหมายอาญาภาคความผิด*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจ
บัณฑิตย์.

บทความ

คณิต ณ นคร.(2544). “ปัญหาการใช้ดุลพินิจของอัยการ.” บทความด้านวิชาการของ
ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร,หน้า 5.

สมยศ เชื้อไทย และวราพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2522). “แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและ
ประชาธิปไตย.” วารสารนิติศาสตร์, 14, 3. หน้า 44-45.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2540). “การปรับปรุงองค์การภาครัฐ : การควบคุมและตรวจสอบการใช้
อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ.” เอกสารวิชาการปีแห่งการส่งเสริมการบริการ
ประชาชนของรัฐ, หน้า 14-16.

วิทยานิพนธ์

ไพรัช โทสวัสดี. (2547). *การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการปฏิบัติการทางการ
ปกครอง*. (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต).กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รายงานการวิจัย

กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์. (2544). *ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย*.
กรุงเทพฯ.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2551). “การพัฒนากระบวนการชั้นสูตรพลิกศพของไทยใน 5 ปี
ข้างหน้า.” กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 20.

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 143.

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2550.

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556.

เอกสารอื่นๆ

คำสั่งสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ 1819/2556 ลงวันที่ 25 กันยายน 2556. (ฉบับที่ 6). พ.ศ.

2556. “เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานการสอบสวน”.

ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2547.

คำพิพากษาฎีกา อ.106/2554.